

ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА Інституту філософії імені Г.С.Сковороди Національної Академії наук України 01001, Київ, вул. Трьохсвятительська, 4 тел./факс: 279-48-12; тел.: 279-04-18 e-mail: cerif@ihome.ua.		RELIGIOUS STUDIES DEPARTMENT of H.S.Scovoroda Philosophy Institute of National Academy of Sciences of Ukraine 4, Tryohsvyatytska Str., Kyiv, 01001, Ukraine tel./fax: 279-48-12; tel.: 279- 04-18 e-mail: cerif@ihome.ua.
---	---	---

*Вих. № 124/168
від 30.03.2010 р.*

Релігієзнавча експертиза віровчення, обрядової практики та організаційної структури Церкви Адвентистів Сьомого Дня в Україні

Президент Української Уніонної Конференції Церкви Адвентистів Сьомого Дня В.А. Крупський і Директор відділу суспільних зв'язків і релігійної свободи Церкви Адвентистів Сьомого Дня в Україні П.В. Гануліч звернулися до Директора Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України академіка М. П. Поповича з проханням (лист від 25 лютого 2010 р., вихідний № 124/50 від 2.03.2010 р.) зробити експертний висновок про віровчення, обрядову практику та організаційну структуру Церкви АСД в Україні.

Авторів листа турбують матеріали, які періодично з'являються в засобах масової інформації України, в яких Церкву АСД зображають як секту, що породжує, як зазначають адресанти, напруження в стосунках з громадянами і судові позови.

Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України в контексті проблемної наукової теми „Стан і тенденції релігійних процесів в Україні” досліджувало зміст і спрямованість віровчення Церкви АСД, особливості її обрядової практики, організаційної структури, ставлення до держави і суспільства, її статус в сучасній Українській державі [див. Історія релігій в Україні у десяти томах. За редакцією професора А.М. Колодного. Том 6. Пізній протестантизм в Україні (п'ятидесятники, адвентисти, свідки Єгови). Видання друге, уточнене і доповнене. За редакцією професора П.Л. Яроцького. – К., 2008; Україна релігійна. Стан релігійного життя України. Редакційна колегія: Колодний А.М. (головний редактор) та інші. – К., 2008; Черенков М. Протестантизм – рафіноване християнство // Конфесіологія релігії. За редакцією професорів А. Колодного та Л. Филипович. – К., 2009; П. Яроцький. Стан пізньопротестанських конфесій // Україна релігійна. Стан релігійного життя України. Редакційна колегія Колодний А. М. (головний редактор) та інші. – К., 2008; Яроцький П. Протестантизм як предмет релігієзнавчого дослідження // Релігієзнавство України. В двох книгах. Книга друга. Релігієзнавча наука років незалежності. За науковою редакцією А. Колодного, – К., 2010 р.]

Дослідженням встановлено:

І. Доктринальні основи віровчення Церкви АСД в основному були сформовані у 1863 р. з доповненнями і уточненнями в наступні роки. Сучасне оформлення основ віровчення (27 пунктів віри) відбулося на Всесвітньому з'їзді Церкви АСД в 1980 р. Символом віри Адвентисти Сьомого Дня вважають тільки Біблію і визнають віровчення, яке безпосередньо витікає із Священного Писання.

Основні положення їхнього віровчення побудовані з врахуванням 95 тез, з якими виступив зачинатель протестанської Реформації в Європі М. Лютер 17 жовтня 1517 р.

Церква АСД визнає догмат про Трійцю як єдність трьох взаємовічних Осіб в їх іпостасному вираженні – Отця, Сина і Святого Духа. Життя, смерть, воскресіння і майбутній другий прихід Ісуса Христа лежать в основі адвентистської сотеріології і есхатології. Церква АСД дотримується особливого статусу суботи як дня священного відпочинку згідно з незмінним трактуванням цього дня у 4 заповіді Декалогу (звідси і суть назви „Адвентисти Сьомого Дня”, тобто визнаючи і сповідники суботнього, за біблійним визначенням, дня спочинку). Адвентисти надають суботі ще й особливого значення як пам'ятника творіння. Віра в друге близьке пришествя Христа і виконання біблійної заповіді про суботу, тобто 7-й день, є тією специфічною рисою, яка відрізняє вчення адвентистів від інших Церков.

Адвентисти Сьомого Дня, як й інші протестантські конфесії не визнають спасительної ролі таїнств, а тому у віровченні їм відводиться лише роль символічних актів. Акт хрещення розуміється лише як акт єднання з Христом. Таке ж символічне значення надається „Вечері Господній” (тобто причастю). Цим же положенням закріплюється особливе значення обряду „ногоомовіння” як знаку оновленого очищення та готовності служити Христу у смиренні (що, зрештою, започаткував сам Ісус Христос, омивши ноги своїм учням).

Специфічною рисою віровчення адвентистів є також положення про десятину (добровільні пожертвування в розмірі 10-ї частини прибутку). За рахунок десятини формується бюджет Церкви АСД. До специфічних рис адвентистського віровчення можна віднести вчення про здоровий спосіб життя. Адвентисти вірять, що християни відповідальні перед Богом за своє здоров'я. Тіло слід зберегати в здоровому стані, оскільки воно, згідно з євангельськими настановами, є „Храмом Святого Духа”. Здоровий спосіб життя, в контексті праці, відпочинку, турботи про ближніх, передбачає низку вимог до віруючих: не рекомендується палити, вживати алкоголь, певні види м'яса, впроваджується правильне чергування праці й відпочинку. „Стримання” вважається одним з дев'яти плодів Святого Духа і зараховується до християнських добродійностей.

II. Визнаючи євангельське положення, що Церква – це одне тіло з багатьма членами, у віровченні адвентистів визнається рівність всіх у Христі – незалежно від статі, раси, культури, національності, освітнього рівня та соціального статусу.

У своєму адмініструванні Церква АСД керується наступними демократичними принципами: 1. Управління місцевою громадою здійснюється за пресвітеріанським зразком: служителів громад (в тому числі пресвітерів) обирає сама громада, тоді як пастор, що керує виборами, призначається вищою інстанцією – місцевою конференцією. Діяльність різних відділів в місцевій громаді, відбувається також під наглядом конференції. 2. Групи окремих громад створюють конференції на з'їздах делегованих громадами представників. 3. Групи місцевих конференцій створюють унійні конференції, адміністративне керівництво яких обирається делегованими представниками, значна частина яких є рядовими членами Церкви АСД. 4. Унійні конференції (такою є Українська

унійна конференція Церкви християн АСД) створюють всесвітню організацію адвентистів – Генеральну конференцію, керівництво якої обирається делегованими представниками унійних конференцій, а також місцевих конференцій.

У структурі відділів Церкви АСД активну громадську добродійну діяльність в українському суспільстві здійснює відділ здоров'я, який впроваджує в життя принципи здорового способу життя за допомогою просвітницьких медично-профілактичних семінарів, тематично спрямованої євангелізації. З цією метою створені медико-місіонерські школи, в яких навчаються відповідні кадри. Діяльність відділу здоров'я охоплює як членів Церкви АСД, так і різні верстви позацерковного населення. Реалізуються програми з профілактики алкоголізму, тютюнопаління та наркоманії, раціонального розвитку особистості.

Адвентистський міжнародний медичний центр в Києві, відділ здоров'я Церкви АСД активно співпрацюють з Всеукраїнським товариством медиків-християн і Міжнародним Конгресом з запобігання алкоголізму та наркоманії.

Благодійництво – один з важливих напрямів гуманітарної діяльності Церкви АСД в Україні. Адвентистська агенція допомоги і розвитку (АДРА) – найбільша релігійна благодійна організація в Україні. АДРА – незалежна неурядова міжнародна асоціація, яка керується християнським принципом служіння ближньому в Україні. АДРА зареєстрована у 1993 р. Міністерством юстиції України як філіал Всесвітньої організації АДРА і відтоді втілила в життя понад 150 гуманітарних проектів: забезпечення одягом і продуктами харчування потребуючих, багатодітних, інвалідів; матеріальна і медична допомога дітям-інвалідам, які постраждали від наслідків Чорнобильської катастрофи, оздоровлення дітей, що проживають в екологічно забруднених районах шляхом вітамінізації продуктів та виведення радіонуклідів з організму; забезпечення пенсіонерів безкоштовним хлібом у низці областей України та допомога дитячим будинкам і будинкам людей похилого віку.

III. Церква АСД в Україні має свій початок з 1876 р. Упродовж всього періоду свого існування вона зазнавала переслідувань і заборон як з боку владних структур царської Росії, так і СРСР. По суті, АСД, як й інші протестантські конфесії, була репресованою Церквою, і лише в незалежній Україні сотні її вірних були визнані як жертви тоталітарного режиму і реабілітовані.

Церква християн Адвентистів Сьомого Дня в Україні станом на 1 січня 2010 р. складається з 1113 громад, які знаходяться у всіх областях України. Кількість членів Церкви – понад 70 тисяч. Церква АСД має розгалужену інституційну структуру, власні навчальні заклади, видавництва, періодичні видання. Якщо змоделювати адвентистську громаду в Україні початку 21 століття, то вона має такий соціально-демографічний портрет: 60% її членів складають жінки, 30% – особи віком 16-35 років, 80% мають середню і 20% – вищу освіту. Більшість адвентистів зайнято у суспільному виробництві і живе у містах. За професіями – це робітники державних і приватних підприємств, службовці, працівники сфери обслуговування, науки, освіти, культури, медицини, журналісти, військовослужбовці.

Соціальна доктрина Церкви АСД, опрацьована і ухвалена першою з-поміж інших протестанських церков в незалежній Україні, дає можливість віруючим цієї Церкви активно включатися у соціогуманітарні й соціокультурні процеси, створювати різноманітні форми і методи суспільного життя, щоб бути активними суб'єктами громадянського суспільства. Відкритість до суспільства, соціальна мобільність поєднуються з активною політичною діяльністю: віруючі Церкви АСД самі обирають на виборах і обираються як депутати до законодавчих органів влади – від сільських рад до Верховної Ради України, працюють у виконавчих органах влади.

Українська унійна конференція Церкви АСД входить до складу Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, в якій разом з представниками інших конфесій, діючих в Україні, сприяє утвердженню міжконфесійної толерантності й стабільності українського суспільства, міжнаціональної і міжконфесійної злагоди, рівноправності всіх громадян України незалежно від їх ставлення до релігії.

Висновок релігієзнавчої експертизи:

1. Церква АСД в Україні, як й інші протестантські конфесії, за роки незалежності України пройшла шлях – за догматичними, культово-обрядовими, інституційно-організаційними вимірами, ступенем відкритості до суспільства і, навпаки, ставленням суспільства і держави до течій пізнього протестантизму – від секти чи деномінації до Церкви.

2. Умови існування Церкви АСД в тоталітарній радянській державі, коли церква АСД, як й інші пізньопротестантські конфесії, була періодично ліквідованою і забороненою або існувала під жорстоким тиском каральних, адміністративних, партійних і пропагандистських органів, спричинили їхню закритість для суспільства, індиферентне, а то й вороже ставлення до тоталітарної держави, конспіративний, напівлегальний, а частіше нелегальний статус. Це зумовлювало сектантську сутність заборонених і репресованих релігійних організацій.

Суспільна легалізація, правове визнання Церкви АСД, юридична реєстрація громад цієї Церкви згідно з діючим Законом України „Про свободу совісті та релігійні організації”, притаманний Церкві АСД активний динамізм в суспільному житті українського соціуму сприяли формуванню нового типу конфесійної інституалізації Церкви АСД – відкритого до світу й активного входження в громадянське суспільство. Такий тип конфесіологізації не має жодних богословських і державно-правових підстав для означення його сектантської сутності. Зараховувати до „сект” Церкву АСД, як й інші зареєстровані згідно з чинним законодавством України Церкви (релігійні організації) є неприпустим, оскільки таке їх означення є протиправним і дискримінаційним, тенденційним і наклепницьким.

3. У Церкві АСД в Україні є ґрунтовно вибудоване теоретичне богослов'я, чіткі ієрархічні організаційні структури, відкрита до суспільства і позитивна соціальна доктрина, по-сучасному обладнані релігійні центри, ефективна система підготовки священицьких кадрів – від коледжів і семінарій до інститутів і університетів, кваліфікований професорсько-викладацький склад з

богословськими і науковими ступенями, власні видавництва. Адвентисти ведуть євангелізаційні тематичні радіо- і телепередачі. Українська уніонна конференція Церкви АСД має налагоджені зв'язки, підтримує консолідовану діяльність із Всесвітньою Церквою адвентистів, у складі якої нараховується понад 15 мільйонів віруючих, а також з її виконавчим органом – Генеральною конференцією АСД. Отже, такий різновид конфесійного облаштування та релігійної діяльності не можна вважати сектантським.

4. Ставлення до Церкви АСД в Україні та її характеристика в окремих матеріалах засобів масової інформації як „секти” недопустима і антиконституційна. Такі матеріали суперечать Конституції України і Закону України „Про свободу совісті та релігійні організації”, міжнародним правовим актам, зокрема „Декларації про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на підставі релігії чи переконань”, проголошеної Генеральною Асамблеєю ООН 25.11.1981 р., а також „Підсумковому документі Віденської зустрічі представників держав-учасників Наради з безпеки і співробітництва в Європі” (15 січня 1989 р.)

5. Характеристика протестантських конфесій, в тому числі і Церкви Адвентистів Сьомого Дня в Україні як „секти” успадкована від самодержавно-православної політики царської Росії і комуністично-атеїстичної політики СРСР, які таким чином намагалися дискримінувати і дискредитувати ці релігійні течії, посягати в громадській думці й суспільстві в цілому негативне до них ставлення.

Продовженням цієї негативістської практики в деяких засобах масової інформації сучасної України засвідчує їх тенденційність, антидемократичність і непрофесійність, що особливо недопустимо, оскільки є порушенням конституційних принципів свободи совісті й розповсюдженням ворожнечі та нетерпимості до віруючих Церкви АСД, що категорично заборонено українським законодавством.

Експертний релігієзнавчий висновок підготували: доктор філософських наук, професор, завідувач відділу історії релігії і практичного релігієзнавства Л.О. Филипович; доктор філософських наук, професор, провідний науковий співробітник відділу історії релігії і практичного релігієзнавства П.Л. Яроцький.

Схвалено на засіданні Вченої Ради Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України 19 березня 2010 р., протокол № 5

Голова Вченої Ради,
Заступник директора-завідувач
Відділення релігієзнавства
інституту філософії імені Г. С. Сковороди

доктор філософських наук,
професор, Заслужений діяч
науки і техніки України.
А. М. Колодний.